

VU Research Portal

The Reputable Bystander

van Bommel, M.

2015

document version

Publisher's PDF, also known as Version of record

[Link to publication in VU Research Portal](#)

citation for published version (APA)

van Bommel, M. (2015). *The Reputable Bystander: The Role of Reputation in Activating or Deactivating Bystanders*. [PhD-Thesis - Research and graduation internal, Vrije Universiteit Amsterdam].

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal ?

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

E-mail address:

vuresearchportal.ub@vu.nl

Samenvatting

NL

Dutch
Summary.

Nederlandse Samenvatting (Summary in Dutch)

Door de aanwezigheid van omstanders helpen mensen elkaar minder snel en minder vaak. Dit geldt voor zowel noodsituaties, zoals ernstige misdaden en ongelukken, en hulpbehoevende situaties die in het dagelijks leven voorkomen, zoals wanneer iemand spullen op de grond laat vallen, of om informatie vraagt via het internet (Latané & Darley, 1968; Latané & Nida, 1981; Voelpel et al., 2008). Dit fenomeen wordt vaak het bystander effect (of passief toeschouwers effect) genoemd en werd decennia lang gezien als een van de meest robuuste bevindingen in de sociale psychologie. Pas in meer recente jaren werden steeds vaker specifieke situaties onderzocht waarin het bystander effect niet optreedt of soms zich zelfs omgekeerd manifesteert (mensen helpen meer in de nabijheid van anderen). In de huidige dissertatie heb ik geprobeerd dit soort situaties beter te begrijpen door het bystander effect te bekijken door de lens van reputatie. In vier empirische hoofdstukken bespreek ik de bevindingen van verschillende experimentele onderzoeken, waarvan de meeste zijn uitgevoerd in het laboratorium en enkele in het veld.

In Hoofdstuk 2 heb ik in twee verschillende experimenten onderzocht wat mensen doen als ze herinnerd worden aan het feit dat hun gedrag consequenties kan hebben voor hun reputatie. Omdat reputatie heel belangrijk is voor mensen, verwachtte ik dat mensen elkaar meer zouden helpen wanneer anderen (omstanders) dit hulpgedrag kunnen zien. Een goede daad is immers een heel efficiënte manier om een goede reputatie te krijgen, vooral als er veel mensen zijn die het kunnen zien. Het bystander effect laat echter zien dat dit vaak juist niet zo is. In dit hoofdstuk stonden daarom zogenaamde accountability cues centraal. Dit zijn kleine aanwijzingen in de omgeving die mensen zich publiek zelfbewust gaan voelen ("Wat denken mensen over mij?", "Wat voor gevolgen hebben mijn handelingen op dit moment voor mij?"). Ik heb dit onderzocht door deelnemers aan het onderzoek in te loggen op een forum en ze daar ofwel objectief meer zichtbaar te maken (naam opvallend maken) of door

Samenvatting

zich meer bekeken te laten voelen (webcam op de deelnemer richten). Op het forum lazen deelnemers dan berichten van mensen in sociale emotionele nood, terwijl het aantal omstanders (bezoekers van het forum) werd gevarieerd. Zoals verwacht hielpen mensen minder vaak door ondersteunende berichten te sturen als er veel omstanders aanwezig waren. Maar, zowel mensen die objectief meer zichtbaar waren, als mensen die zich meer zichtbaar voelden hielpen juist meer wanneer er veel bezoekers online waren. Kortom, doordat mensen zich bewust werden dat hun gedrag gevolgen kan hebben voor hun reputatie, gedroegen ze zich meer pro-sociaal.

Hoofdstuk 3 bouwt voort op de bevindingen van Hoofdstuk 2. Waar ik eerst naar hulpgedrag keek met een vrij lage drempel om te helpen (het sturen van een opbeurend berichtje), wilde ik nu weten of het herinneren aan reputatie ook in criminele situaties mensen behulpzaam maakt als omstanders aanwezig zijn. Ook wilde ik onderzoeken of een beveiligingscamera hetzelfde effect kan hebben als een webcam zoals gebruikt in het eerste empirische hoofdstuk. Een beveiligingscamera is immers niet alleen op de deelnemer gericht maar op de hele situatie, dus ook op de andere omstanders. Om dit te onderzoeken, werden deelnemers gevraagd om mee te werken aan een onderzoek in het lab. Terwijl ze een vragenlijst invulden, vertelde de proefleider dat hij even weg moest, en over een paar minuten terug zou zijn. Terwijl hij weg was, stal een andere deelnemer aan het onderzoek (die in feite een acteur was), geld van het bureau van de proefleider. Het onderzoek had in totaal vier condities: Er waren ofwel nog twee acteurs die andere deelnemers speelden die aanwezig waren maar niet ingrepen (omstander conditie) of de deelnemer was alleen met de dief (alleen conditie). De helft van de deelnemers was toegewezen aan de conditie waar een beveiligingscamera was opgehangen, en de andere helft had geen camera. Net als in het eerste empirische hoofdstuk werd er gevonden dat zonder camera het bystander effect plaatsvond: mensen stopten de dief minder vaak in de nabijheid van omstanders. Maar in de

condities waar de camera was opgehangen was dit niet het geval. Vergeleken met de groep deelnemers in de bystander conditie zonder camera, stopten deelnemers in de bystander conditie de dief vaker als er een camera aanwezig was. Kortom, de resultaten van het onderzoek lijken er op te duiden dat ook beveiligingscamera's —en wellicht andere “accountability cues” die meerdere mensen tegelijk het gevoel kunnen geven dat ze verantwoordelijk kunnen worden gehouden voor hun eigen gedrag—, er voor kunnen zorgen dat mensen vaker ingrijpen als er omstanders aanwezig zijn.

In Hoofdstuk 4 staat de rol van sociale exclusie met betrekking tot het bystander effect centraal. In dit hoofdstuk werden twee tegengestelde hypothesen getoetst. Gebaseerd op het idee dat de gevoelens van mensen afzwakken, nadat ze zijn buitengesloten, werd gedacht dat mensen misschien minder empathie konden ervaren met anderen in nood. Ook zouden ze minder geneigd zijn toekomstige emoties te anticiperen, zowel negatieve (bij niet helpen) als positieve (bij wel helpen). De eerste verwachting in dit hoofdstuk was daarom dat mensen elkaar minder helpen nadat ze buitengesloten zijn, zelfs als ze al minder helpen door de aanwezigheid van omstanders. De tweede verwachting was gebaseerd op het idee dat mensen graag ergens bij willen horen (need to belong). Nadat iemand is buitengesloten, zou deze persoon door middel van hulpgedrag weer acceptie kunnen proberen te vinden. Door te helpen laat men immers zien dat ze iets hebben dat waardevol is voor een ander. Om dit te onderzoeken werden deelnemers buitengesloten door ze een virtueel balspel te laten spelen. Tijdens dit spel kregen ze de bal of heel vaak (over-inclusie conditie), een proportioneel aantal keren (inclusie conditie), of heel zelden (exclusie conditie). Om hulpgedrag te meten werd gebruik gemaakt van het forum paradigma zoals in Hoofdstuk 2. De resultaten zijn in overeenstemming met de eerste hypothese: Het bystander effect werd gevonden wanneer er meer mensen online waren op het forum, maar er was ook een hoofdeffect voor sociale exclusie. Mensen die buitengesloten waren, hielpen mensen in sociale emotionele nood

Samenvatting

minder vaak dan mensen die zich wel geaccepteerd voelden, zelfs al waren ze in de nabijheid van anderen.

In Hoofdstuk 5 stond de complexiteit van het bystander effect centraal. De aanwezigheid van anderen maakt het besluit om te helpen meer ingewikkeld: Er ontstaan gevoelens als spreading van verantwoordelijkheid (“Laat die andere omstander maar helpen.”; “Waarom zou juist *ik* helpen.”), onduidelijkheid over schuld (“Als ik help denken anderen misschien dat ik schuldig was aan het ongeval.”), en de gevolgen van foutieve inschatting van wat wenselijk handelen is worden groter (“Als niemand helpt zal het niet nodig of zelfs gewenst zijn om te helpen.”; “Misschien is het onwenselijk om iemand te helpen met deze persoonlijke problemen.”). Omdat alcohol het cognitieve functioneren van mensen verslechterd zou de toenemende complexiteit van de situatie door de aanwezigheid van anderen niet zo sterk hoeven zijn. Wanneer mensen alcohol drinken letten ze namelijk minder op de omgeving en durven ze zich op een andere manier dan normaal te gedragen en ook impulsiever te handelen. In dit hoofdstuk werd daarom verwacht dat mensen die alcohol genuttigd hebben, niet beïnvloed worden door het bystander effect, en daarom even vaak en snel ingrijpen als wanneer ze alleen zouden zijn, maar ook vaker en sneller dan nuchtere mensen die wel gevoelig zijn voor de complexiteit van het bystander effect. Dit werd onderzocht in twee experimenten, die beiden in bars in Amsterdam uitgevoerd werden. De aanwezigheid van anderen werd geteld (Studie 5.1) of gemanipuleerd (Studie 5.2), en er werd gemeten hoeveel deelnemers gedronken hadden (door onder andere een blaastest). In beide studies werden participanten in een situatie geplaatst waar ze hulpgedrag konden vertonen (in Studie 5.1 het internet forum op een laptop; in Studie 5.2 liet de proefleider iets vallen, namelijk mondstukjes van een meetinstrument dat alcohol in adem kan meten). De resultaten van beide experimenten laten het bystander effect zien voor mensen die niet of weinig gedronken hebben: Ze hielpen minder snel en minder vaak in de aanwezigheid van anderen.

Mensen die alcohol genuttigd hadden, kwamen echter sneller tot hulp (maar niet vaker) wanneer er omstanders waren. Deze resultaten tonen aan dat wellicht de complexiteit van nood- of hulp situaties waar omstanders aanwezig zijn inderdaad een factor is die de beslissing tot helpen moeilijker maakt.

Het bystander effect staat al sinds de eerste studies in 1968 bekend als een robuust sociaal fenomeen, met soms ernstige sociale gevolgen. Natuurlijk komt dit doordat het bekend is geworden door ernstige gevallen waarin mensen elkaar niet hielpen, zoals de casus van Kitty Genovese. Maar ook de gevolgen van het bystander effect in het dagelijks leven, zoals wanneer mensen om informatie vragen op een forum, kunnen erg groot en kostbaar zijn. In de huidige dissertatie is geprobeerd meer inzicht te krijgen in het bystander effect, door deze te bestuderen door de lens van reputatie. Bovendien is er onderzocht hoe omstanders sneller en vaker tot actie kunnen komen, wanneer er meerdere omstanders aanwezig zijn. Reputatie bleek hierbij een zeer belangrijke factor: Het kan er voor zorgen dat mensen vaker ingrijpen als ze bewust zijn dat hulpgedrag positieve gevolgen kan hebben voor hun reputatie. Maar het kan er ook voor zorgen dat mensen misschien niet durven ingrijpen en trager een besluit nemen, of dat wanneer ze zich buitengesloten voelen, ze zich zo slecht voelen dat ze helemaal niet meer helpen. Kortom, met deze dissertatie hoop ik dat het bepaalde sociale processen die ten grondslag liggen aan het bystander effect beter kunnen worden begrepen, en wellicht kunnen worden gebruikt om mensen juist vaker en sneller elkaar te laten helpen.